

SYSTEMY EDUKACJI W EUROPIE – STAN OBECNY I PLANOWANE REFORMY

LICHTENSTEIN

1. Populacja uczących się i język nauczania

W 2005 r. (stan na dzień 30 czerwca 2005 r.) liczba ludności w wieku do 29 lat wynosiła 12 573 (36,2% ogółu ludności), a ok. 50% tej grupy kształciło się na różnych poziomach edukacji. Ok. 4 200 dzieci i młodzieży było w wieku objętym kształceniem obowiązkowym. Urzędowym językiem nauczania jest język niemiecki.

2. Administracja i finansowanie edukacji

W roku szkolnym 2004/05 ok. 95,4% ogółu uczniów uczęszczało do szkół publicznych, a 4,6% do nie-dotowanych szkół prywatnych.

Organem władzy wykonawczej odpowiedzialnym za system edukacji, kształcenie zawodowe i kształcenie dorosłych jest rząd. Rząd kontroluje przestrzeganie przepisów prawa przez podległe mu organy oraz nadzoruje Urząd ds. Edukacji, Urząd ds. Kształcenia Zawodowego, Radę Szkolną, Radę ds. Kształcenia Zawodowego, Radę Założycielską Fundacji Kształcenia Dorosłych, Radę Uniwersytetu Nauk Stosowanych oraz Komisję ds. Dyplomu na Zaawansowanym Poziomie i Komisję ds. Kształcenia Zawodowego.

Ministerstwo Edukacji nadzoruje wszystkie szkoły i prowadzi doradztwo dla nauczycieli.

3. Edukacja przedszkolna

Dzieci w wieku do 4 lat mogą uczęszczać do ośrodków opieki dziennej lub uczestniczyć w innych formach zajęć dla najmłodszych dzieci. Tradycyjną formą edukacji przedszkolnej dla dzieci w wieku 4-7 lat są przedszkola. Dzieci mogą zostać przyjęte do przedszkola dopiero po ukończeniu 4 lat, przy czym zapisy prowadzi się w sposób elastyczny w ciągu dwóch miesięcy – od 1 lipca do 31 sierpnia.

Uczęszczanie do przedszkoli jest nieobowiązkowe i bezpłatne. Inne zasady stosują się jedynie do dzieci, których językiem ojczystym nie jest język niemiecki. Dla tych dzieci drugi rok przedszkola, podczas którego uczą się one języka niemieckiego w sposób dostosowany do swych potrzeb, jest obowiązkowy. Dzieci zapisane do przedszkoli muszą regularnie uczęszczać na te lekcje.

W 2004 r. do przedszkoli uczęszczało 100% dzieci w wieku 4-6 lat.

4. Kształcenie obowiązkowe

(i) Etapy

<i>Primarschule</i> (szkoła podstawowa)	Wiek: 6-11 lat
Szkoły średnie I stopnia (<i>Sekundarstufe I</i>):	
<i>Oberschule</i> (szkoła średnia I stopnia)	Wiek: 11-15 lat
<i>Realschule</i> (szkoła średnia na poziomie średnio-zaawansowanym)	Wiek: 11-15 lat
<i>Gymnasium Unterstufe</i> (szkoła ogólnokształcąca – niższy poziom)	Wiek: 11-14 lat

Kształcenie jest obowiązkowe w wieku od 6 do 15 lat. Przejście do innego rodzaju szkoły średniej ma miejsce rzadko, ale jest możliwe na określonych etapach.

(ii) Kryteria przyjęć

Do szkoły podstawowej przyjmuje się dzieci, które ukończyły 6 lat do końca czerwca danego roku. Uelastycznienie warunków przyjęć do przedszkoli w 1999 r. ma również wpływ na wiek wstępowania do szkoły podstawowej.

Decyzję o tym, czy dziecko osiągnęło dojrzałość szkolną, podejmuje nauczyciel przedszkolny. Dzieci, które są opóźnione w rozwoju, przygotowuje się do rozpoczęcia nauki w szkole podstawowej w dwojaki sposób: uczęszczają one do klasy przedszkolnej, a następnie przechodzą do I klasy lub uczęszczają na zajęcia przygotowawcze przez dwa lata, a następnie przechodzą do II klasy szkoły podstawowej. Kształcenie w obydwu tych formach zalicza się do wymaganego okresu kształcenia obowiązkowego.

Po ukończeniu V klasy uczniowie wstępują do szkoły średniej. Przyjęcia do szkoły średniej odbywają się na podstawie wyników w nauce. Szkoły stosują się do następujących wytycznych: *Oberschule* – 28%, *Realschule* – 50% i *Gymnasium* – 22%.

Uczniowie uczęszczają do szkół w swoim rejonie. Kształcenie jest bezpłatne.

(iii) Dzienny/tygodniowy/roczny wymiar zajęć

Rok szkolny trwa 40 tygodni, co odpowiada 200 dniom od połowy sierpnia do początku czerwca. Nie prowadzi się zajęć w środy popołudnia ani soboty, a uczniowie pierwszej klasy szkoły podstawowej mają również jedno dodatkowe wolne popołudnie. Tygodniowy wymiar zajęć wynosi od 23 do 30 lekcji w szkole podstawowej i od 34 do 38 w szkole średniej. Lekcja trwa 45 minut.

(iv) Wielkość klas/podział uczniów na klasy

Przepisy dotyczące liczebności klas zostały uchwalone w 1999 r. W szkole podstawowej i średniej minimalna liczba uczniów w klasie wynosi 12, przeciętna liczba – 20, a maksymalna – 24. W szkole podstawowej uczniów dzieli się na klasy według wieku, przy czym wyjątek stanowią bardzo małe szkoły, w których istnieją zróżnicowane wiekowo klasy. W szkole średniej tworzy się klasy do nauki poszczególnych przedmiotów (np. matematyki i języków obcych). W szkole podstawowej wszystkich przedmiotów uczy jeden nauczyciel, natomiast w szkole średniej lekcje prowadzą nauczyciele przedmiotu.

(v) Programy i treści nauczania

Od roku szkolnego 1999/2000 obowiązuje nowy program nauczania dla przedszkoli i szkół obowiązkowych, który obejmuje cztery najważniejsze dziedziny: 1. Człowiek i środowisko, 2. Języki, 3. Matematyka i 4. Wychowanie plastyczne, muzyczne i fizyczne. Uzupełnieniem tych czterech dziedzin jest pięć następujących obszarów kształcenia: 1. Wzajemne zależności, 2. Obrazy i percepcja, 4. Konflikty i rozwiązywanie konfliktów, 3. Różnorodność i sprawiedliwość i 5. Zmiany i przyszłość. W szkole podstawowej wszystkie przedmioty nauczania są obowiązkowe. W szkole średniej występują przedmioty obowiązkowe, obowiązkowe do wyboru oraz fakultatywne.

Materiały dydaktyczne wybiera Inspektorat Urzędu ds. Edukacji i zatwierdza rząd. Nauczyciele mają swobodę w doborze metod nauczania.

(vi) Ocena, promocja i kwalifikacje

W szkole podstawowej uczniów ocenia się za pomocą różnych technik, które mają składać się na zintegrowaną ocenę. Ocena ciągła ułatwia każdemu dziecku rozwijanie umiejętności oceny swych postępów w nauce oraz umiejętności i zachowań społecznych, a także stanowi dla niego źródło informacji o tym, jak nauczyciel ocenia jego postępy. Okresowe sprawdziany i oceny sumaryczne pozwalają stwierdzić, czy cele kształcenia zarówno w odniesieniu do poszczególnych dzieci, jak i do całej klasy, zostały osiągnięte. Ocena prognostyczna, która opiera się na ocenie ciągłej i sumarycznej, dostarcza wskazówek dotyczących przyszłych postępów dziecka w nauce. Od początku roku szkolnego 1999/2000 w szkołach podstawowych nie stosuje się ocen numerycznych.

O przejściu do szkoły średniej decydują wyniki ucznia w nauce. Na zakończenie V klasy szkoły podstawowej przeprowadza się kwalifikacje decydujące o rodzaju szkoły średniej, do której ma uczęszczać uczeń. W ramach tej procedury nauczyciel przedstawia rodzicom swe zalecenia, przy czym rodzice mogą zwrócić się z prośbą o umożliwienie ich dziecku przystąpienia do egzaminu pisemnego. Ostateczną decyzję w sprawie umieszczenia ucznia w jednym z trzech rodzajów szkół średnich I stopnia podejmuje Rada Szkoły.

W szkole średniej uczniom wystawia się oceny numeryczne (od 1 do 6). Na zakończenie każdego semestru przygotowuje się pisemne raporty. Po ukończeniu *Oberschule* i *Realschule* uczniowie otrzymują świadectwo ukończenia szkoły. Po ukończeniu obowiązkowych lat nauki w *Gymnasium* uczniowie przechodzą do wyższych klas. Oceny przeprowadzają nauczyciele.

5. Szkolnictwo średnie II stopnia i policealne

(i) Rodzaje kształcenia

Kształcenie na poziomie średnim II stopnia (<i>Sekundarstufe II</i>):	
<i>Freiwilliges 10. Schuljahr</i> (nieobowiązkowa X klasa w szkole)	Wiek: 15-16 lat
<i>Gymnasium Oberstufe</i> (szkoła ogólnokształcąca – wyższy poziom)	Wiek: 14-18 lat
<i>Berufsmittelschule</i> (szkoła zawodowa na zaawansowanym poziomie)	Wiek: 18-20 lat i więcej
Kształcenie zawodowe w różnych zawodach (<i>Berufsbildung</i>)	Wiek: 15-19 lat i więcej

(ii) Kryteria przyjęć

Do nieobowiązkowej X klasy przyjmuje się uczniów, którzy ukończyli 9 lat kształcenia obowiązkowego, spełniają wymogi dotyczące dojrzałości społecznej i po rozmowie kwalifikacyjnej uzyskali rekomendację kierownictwa szkoły.

Uczniowie, którzy zostali przyjęci na niższy poziom *Gymnasium*, automatycznie przechodzą na wyższy poziom pod warunkiem, że mają zadowalające wyniki w nauce. Naukę w *Gymnasium* można również rozpocząć na późniejszym etapie, a warunkiem przyjęcia jest posiadanie wymaganych ocen i/lub zdanie egzaminu.

Do *Berufsmittelschule* przyjmuje się wszystkich uczniów, którzy ukończyli kształcenie zawodowe na niższym poziomie.

Większość absolwentów *Oberschule* i *Realschule* rozpoczyna przyuczenie do zawodu w tzw. systemie dualnym. Przyuczenie do zawodu prowadzi się zgodnie z umową przygotowaną przez zakład pracy organizujący szkolenie i kierownictwo placówki edukacyjnej, do której uczęszcza uczeń. W umowie określa się czas trwania kształcenia oraz godziny pracy, wynagrodzenie, obowiązkowy wymiar zajęć w szkole zawodowej i warunki ubezpieczenia.

(iii) Programy i treści nauczania

Nieobowiązkowa klasa X ma jak najlepiej przygotować młodzież do przyszłego życia zawodowego i osobistego. Oprócz przedmiotów podstawowych prowadzi się cztery następujące specjalności, z których uczniowie wybierają jedną: 1. Języki, 2. Informatyka i projektowanie, 3. Przygotowanie szkolne i społeczne i 4. Przygotowanie szkolne, społeczne i praktyczne.

O kształcie programów nauczania w *Gymnasium Oberstufe* decydują wymogi egzaminu maturalnego (*Matura*). Oferta obejmuje pięć profili: 1. Języki, w tym łacina, 2. Języki nowożytne, w tym trzeci i czwarty żywy język, 3. Wychowanie plastyczne, wychowanie muzyczne i pedagogika, obejmujące poznanie instrumentu muzycznego, projektowanie, kształcenie i wychowanie oraz psychologię, 4. Biznes i prawo, obejmujące zarządzanie przedsiębiorstwem, doktryny prawne, ekonomię polityczną i zintegrowaną ekonomię, 5. Matematyka i nauki przyrodnicze – pogłębiona wiedza z zakresu matematyki, fizyki, biologii, chemii, informatyki i geografii. W ramach każdego z tych profili prowadzi się przedmioty obowiązkowe, przedmioty fakultatywne, obowiązkowe przedmioty do wyboru. Przedmiotami obowiązkowymi są: język niemiecki, język angielski, język francuski, matematyka, przedmioty przyrodnicze, przedmioty humanistyczne, ekonomia i prawo, wychowanie plastyczne, etyka i wychowanie fizyczne.

W *Berufsmittelschule* uczniowie pogłębiają wiedzę i umiejętności, które zdobyli w trakcie kształcenia zawodowego. Przedmioty obowiązkowe (język niemiecki i komunikacja, język angielski, matematyka i matematyka stosowana, historia, polityka, ekonomia i prawo) zapewniają im podstawowe przygotowanie do dalszej nauki i pracy zawodowej. Zależnie od swych zainteresowań i planów

zawodowych uczniowie mogą wybrać jeden z następujących czterech profili: 1. Projektowanie, 2. Informatyka, 3. Inżynieria i 4. Biznes.

Uczniowie-terminatorzy z Lichtensteinu uczęszczają do szkół zawodowych w Szwajcarii. W szkołach tych realizuje się również programy nauczania dostosowane do potrzeb poszczególnych zawodów.

(iv) Ocena, promocja i kwalifikacje

Na wszystkich poziomach szkoły średniej uczniom wystawia się oceny numeryczne (od 1 do 6).

W nieobowiązkowej X klasie osiągnięcia w nauce, zachowanie i pracowitość uczniów ocenia się również za pomocą dodatkowych metod. Istotną rolę odgrywa samoocena i teczka z dokumentacją ucznia (tzw. *portfolio*). Po zdaniu egzaminu końcowego uczniowie otrzymują świadectwo ukończenia szkoły.

Na zakończenie nauki w *Gymnasium Oberstufe* uczniowie przystępują do egzaminu maturalnego (*Matura*), którego zdanie umożliwia przyjęcie bez egzaminu na studia uniwersyteckie zarówno w Szwajcarii, jak i Austrii.

Nauka w *Berufsmittelschule* kończy się maturalnym egzaminem zawodowym *Berufsmaturitätsprüfung*, prowadzącym do świadectwa *Berufsmaturitätszeugnis*. Uczniowie, którzy zdali ten egzamin, mają prawo podejmować studia we wszystkich uczelniach w Lichtensteinie i Austrii oraz wyższych szkołach zawodowych w Szwajcarii.

Na zakończenie przyuczenia do zawodu uczniowie-terminatorzy przystępują obowiązkowo do egzaminu końcowego, który stanowi podstawę wydania świadectwa umiejętności zawodowych. Następnie absolwenci mogą kontynuować naukę, aby przygotować się do nowej ścieżki zawodowej, przystąpić do egzaminów na zaawansowanym poziomie, które pozwalają uzyskać dyplom mistrzowski, lub podjąć studia w wyższej szkole zawodowej bądź kolegium technicznym.

6. Szkolnictwo wyższe

(i) Rodzaje uczelni

W Księstwie Lichtenstein występuje sektor szkolnictwa wyższego, który – chociaż ograniczony – otrzymał nową regulację prawną w postaci Ustawy o uniwersytetach z 25 listopada 2004 r. i obejmuje: Uniwersytet Nauk Stosowanych Lichtensteinu (HL), Międzynarodową Akademię Filozofii (IAP), Uniwersytet Nauk Humanistycznych (UFL) oraz Instytut Lichtensteinu (LI). Pośrednio można również traktować Międzypaństwową Politechnikę w Buchs (NTB) w Szwajcarii jako część systemu szkolnictwa wyższego w Lichtensteinie. Ponadto Lichtenstein zawarł umowy ze Szwajcarią, Austrią i Badenią-Wirtembergią (Tybinga) zapewniające studentom wolny wstęp na uczelnie w tych krajach.

(ii) Warunki wstępu

Warunkiem ubiegania się o przyjęcie na studia jest posiadanie świadectwa maturalnego, *Maturazeugnis* lub *Berufsmaturitätszeugnis*. W niektórych wypadkach należy również posiadać doświadczenie zawodowe lub zdać dodatkowy egzamin przed rozpoczęciem lub w trakcie studiów.

(iii) Kwalifikacje

W HL przyznaje się następujące tytuły: *Bachelor of Business Administration* (licencjat w dziedzinie zarządzania przedsiębiorstwem), *Bachelor of Science in Architecture* (licencjat w dziedzinie architektury), *Bachelor of Business Information Systems* (licencjat w dziedzinie systemów informacji biznesowej), *Master of Science in Architecture* (magister architekt), *Master of Business Administration in Entrepreneurship* (MBA w dziedzinie przedsiębiorczości), *Master of Science in Business Information Systems* (magister w dziedzinie systemów informacji biznesowej). Po ukończeniu studiów podyplomowych/II stopnia przyznaje się następujące tytuły: *Diplomierter Wirtschaftsingenieur NDS*, *Executive Master in Baumanagement*, *Diplomierter Private Banking Experte*, *Diplomierter Treuhand-Experte*, *Nachdiplom in internationalem Management/Master of Business Administration*. NTB wydaje dyplom licencjata nauk ścisłych.

W IAP przyznaje się stopień doktora (*Dr.phil.*).

Uniwersyteckie studia podyplomowe w UFL kończą się uzyskaniem stopnia doktora nauk medycznych (*Dr.scient.med.*).

LI nie wydaje dyplomów akademickich. Studentom przygotowującym prace dyplomowe i rozprawy w zagranicznych uczelniach i placówkach naukowych zapewnia się opiekę promotora naukowego.

7. Kształcenie specjalne

Wprawdzie w Lichtensteinie istnieją różne ośrodki edukacyjne dla dzieci ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, obecnie zmierza się w kierunku szerszej integracji tych dzieci w szkolnictwie ogólnodostępnym. W roku szkolnym 2004/05 do odrębnych szkół uczęszczało jedynie 1,52% uczniów przedszkoli, szkół podstawowych i średnich.

Integrację dzieci ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi w szkolnictwie ogólnodostępnym ułatwiają takie specjalne programy jak: specjalne zajęcia przygotowujące do nauki w szkole, kształcenie wspomagające, nauka z pomocą specjalnego opiekuna, lekcje języka niemieckiego jako drugiego języka oraz zajęcia wyrównawcze.

8. Nauczyciele

Nauczycieli kształci się poza Lichtensteinem, głównie w Szwajcarii i Austrii. Na ogół warunkiem podjęcia tego rodzaju kształcenia jest posiadanie świadectwa *Maturazeugnis* lub *Berufsmaturitätszeugnis*, a cykl kształcenia trwa od 3 do 5 lat zależnie od poziomu, na którym ma uczyć nauczyciel.

Nauczyciele przedszkolni oraz nauczyciele szkół podstawowych i *Oberschule* są nauczycielami przedmiotów zintegrowanych, natomiast na wszystkich pozostałych poziomach uczą nauczyciele przedmiotu.

Nauczyciele szkół państwowych są zatrudniani na podstawie prawa publicznego. Status zawodowy nauczycieli uległ poprawie na mocy Ustawy o statusie zawodowym nauczycieli (z 26 listopada 2003 r.), która weszła w życie 1 sierpnia 2004 r. Ustawa ta wprowadziła dwie zasadnicze zmiany:

- Nie tylko nauczyciele szkół obowiązkowych, ale także nauczyciele przedszkolni są zatrudniani na podstawie prawa publicznego.
- Wprowadzono dwie różne kategorie zatrudnienia w oparciu o pensum dydaktyczne nauczyciela: jedna dotyczy nauczycieli, których pensum nie przekracza 40%, a druga nauczycieli, których pensum wynosi 40% i więcej. Pierwsi są zatrudniani maksymalnie na rok, drudzy natomiast na czas nieokreślony.

9. Aktualne reformy i priorytety w dziedzinie edukacji

W ostatnich latach w systemie szkolnym Lichtensteinu przeprowadzono wiele reform, wśród których należy wymienić następujące: zmiana podejścia do nauczania języków obcych, wprowadzenie elastycznego kryterium wieku wstępowania do przedszkola i szkoły podstawowej, wdrożenie nowych rozwiązań dla uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, stworzenie częściowo autonomicznych szkół, wprowadzenie systemu wszechstronnej oceny uczniów ukierunkowanej na wspieranie ich rozwoju, opracowanie i wdrożenie szerokiego programu nauczania dla przedszkoli, szkół podstawowych i średnich, reforma szkół średnich, wprowadzenie technologii informacyjno-komunikacyjnych do wszystkich szkół oraz wprowadzenie do szkół mechanizmów zapewniania i podnoszenia jakości.

Następujące przedsięwzięcia mają obecnie lub będą miały istotny wpływ na system edukacji:

Wczesne nauczanie języka angielskiego w szkołach podstawowych

Badana jest obecnie możliwość wcześniejszego wprowadzenia nauki języka angielskiego w szkołach podstawowych – począwszy od pierwszej zamiast od trzeciej klasy.

Opracowywanie standardów wymagań

Na poziomie szkoły podstawowej zostaną powołane komisje do opracowania standardów wymagań w zakresie języka niemieckiego i matematyki oraz – w miarę możliwości, jeśli budżet na rok 2005 na to pozwoli – również w zakresie języka angielskiego dla klas III, IV i V. Metodologia tego przedsięwzięcia powstała w oparciu o doświadczenia komisji realizującej projekt pilotażowy w zakresie standardów wymagań do przedmiotu matematyka w *Realschule* i rezultaty programu HARMOS, realizowanego przez Konferencję Dyrektorów Szkół (EDK).

Na poziomie szkoły średniej I stopnia zostały już powołane analogiczne komisje dla przedmiotów: język niemiecki, przedmioty ścisłe i przyrodnicze, język angielski i francuski (*Gymnasium* i *Realschule*). Metodologia tego przedsięwzięcia powstała w oparciu o doświadczenia komisji realizującej projekt pilotażowy w zakresie standardów wymagań do przedmiotu matematyka w

Realschule i rezultaty programu HARMOS, realizowanego przez Konferencję Dyrektorów Szkół (EDK).

Tworzenie ścieżek edukacyjnych na poziomie Sekundarstufe I (szkolnictwo średnie I stopnia)

Podjęto realizację projektu mającego na celu tworzenie ścieżek edukacyjnych na poziomie szkół średnich i tym samym stworzenie uczniom lepszych możliwości rozwoju indywidualnych zdolności i zainteresowań oraz kształtowania umiejętności społecznych.

Koncepcja promocji uczniów uzdolnionych

Rząd przyjął do realizacji koncepcję promocji uczniów uzdolnionych w Lichtensteinie z 17 czerwca 2005 r. Powołano zespół, do którego zadań należy:

- ocena możliwości wsparcia szkół – w postaci dodatkowych zajęć – w ich dążeniu do integracji i promocji uczniów uzdolnionych
- opracowanie szczegółowej koncepcji dotyczącej działań integracyjnych i promocyjnych w odniesieniu do uczniów uzdolnionych w oparciu o rządową „koncepcję promocji uczniów uzdolnionych w Lichtensteinie”. Ta szczegółowa koncepcja miała zostać przedłożona ministrowi edukacji do końca stycznia 2006 roku.

Opieka społeczno-wychowawcza w szkołach

Począwszy od roku szkolnego 2004/05, realizowany jest projekt pilotażowy „Opieka społeczno-wychowawcza w szkołach Lichtensteinu”, który dotyczy pogarszającej się sytuacji w szkołach średnich I stopnia, jeśli chodzi o społeczne zachowania uczniów. W ten sposób rząd zamierza przyczynić się do poprawy atmosfery w szkołach, zmniejszyć obciążenia biurokratyczne, aby umożliwić szybką pomoc dla dzieci i rodziców, oraz ułatwić nauczycielom wypełnianie ich obowiązków wychowawczych i dydaktycznych. Do najważniejszych zadań opiekuna społeczno-wychowawczego należą: interwencje w sytuacjach kryzysowych, profilaktyka, integracja oraz poradnictwo dla uczniów, nauczycieli i rodziców w sprawach wychowawczych.

Projekt pilotażowy będzie realizowany przez trzy lata. Następnie przeanalizowane zostaną wyniki oceny naukowej projektu i podjęta zostanie decyzja o jego ewentualnej kontynuacji.

Reforma wynagrodzeń nauczycieli

W związku z koniecznością wprowadzenia zmian do systemu płac nauczycielskich, powołano komisję i komitet nadzorujący do opracowania koncepcji nowego modelu wynagradzania nauczycieli i zobowiązano te organy do przedłożenia rządowi jej pierwszej wersji do końca maja 2006 roku.

Koncepcja będzie uwzględniać szereg czynników, między innymi zmiany, jakie zaszły w ciągu ostatnich lat w dziedzinie kształcenia, wzrost populacji uczniów objętych kształceniem obowiązkowym, jak również zwiększone wymagania, jakie stawia swoim pracownikom szkoła.

Opracowanie: Biuro Eurydice Lichtensteinu

Bardziej szczegółowe informacje o systemach edukacji w Europie można znaleźć w prowadzonej przez EURYDICE bazie danych EURYBASE (<http://www.eurydice.org>).

Ostatnia aktualizacja: maj 2006